

LÉTMINIMUM ALATT

munkásörbázist, s onnan a Délibe mennek a többiekért. A VIII. kerületi ellenzéki kerekasztal több szegénységellenes hétvége rendezése során edződött szociális bizottságának a közelben lakó tagjai féltő gonddal vették körül a demonstrálókat. Hordtak nekik meleg holmikat, forró teát, és elszánt felvilágosító munkát fejtettek ki a nem egyértelműen barátságos érdeklődők körében. A rokonszenvezők kissé aggódtak a rendőrség miatt, mely számos érvényes paragrafus alapján beavatkozhatott volna. Ezért még késő este is ott járőröztek a fent jelzett aktivisták, s valóban ezért-e vagy másért, a rendőri fellépés egy nagy erővel végrehajtott fotózárra szorítkozott. Ettől eltekintve Barna főkapitány legényei a háttérben maradtak.

KÜLÖNFÉLE KICSI ÉS NAGY SZERVEZETEK

Előlépett viszont néhány szociális szervezet. A SZETA, a Hajléktalanokért Bizottság, az Oltalom Karitativ Egyesület és az Újpesti Családsegítő Központ november 28-án levelet írt a miniszterelnöknek, a szociális és egészségügyi, valamint a honvédelmi miniszternek, továbbá a főpolgármesternek: azonnal adjanak át egy kiürített munkásörbázist lakóknak átmeneti szállás céljára. A levélírók készen állnak egy ilyen menhely üzemeltetésére. A levelet másnap megkapta a sajtó, harmadnap (nov. 30.) közölték a központi napilapok. A csövesek fekvődemonstrációja harmadik napja tart. A MÁV-vezérigazgató visszavonja ugyan a pályaudvar bezárattatását egy kevésbé szívélyes nyilatkozat kíséretében, az illetékesek – a kormány, a Fővárosi Tanács – azonban mindeddig hallgattak. Noha a sajtó, a tévé és a rádió alaposan kiterjesztette a csövesek akciójának nyilvánosságát, itt-ott enyhe nyárspolgári undokságot adagolt beszámolóihoz. November 30-án délelőtt a Fővárosi Tanács illetékesei a Hajléktalanokért Bizottságon, vagyis Győri Péteren keresztül üzentek a tüntetőkért. A politikában, úgy látszik, nem teljesen járatlan hajlék-

tanok delegációt menesztettek, akik meghallgatták a főpolgármester hivatalában a tanács elképzeléseit: alig néhány hónapon belül vásárolni fognak számukra egy objektumot a külön e probléma megoldására elkülönített 30 millió forintból. (A csövesek fantáziáját a továbbiakban néha megcsiklandozta ez a 30 millió forintból szóló információ.) Egyébiránt haladéktalanul felveszik a kapcsolatot a kormányval. A boldog végkifejletet ezen a napon azonban nem a kormány rendezte meg. Nem. A Párt! A Magyar Szocialista!

Este a televízió képernyőjén megjelent Katona Béla elnökségi tag, és bejelentette, hogy az MSZP egyik épületét azonnal átadja a szorongatott Fővárosi Tanácsnak. A pillanat mámorában mindenki elsiklott afölött, hogy az MSZP (vagy MSZMP?) vagyona immár nem az övé, s nem egészen világos, hogy milyen alapon gyakorol afféle kegyúri jogokat. Legkevésbé az aluljáróbeli tüntetőket érdekelte ez a kérdés. Annál inkább az, hogy hová és melyik órában költözhetnek. Újabb öröm érte őket azonban még aznap késő este: maga a főpolgármester tett körükben látogatást kíséretével. Biztosította a társaságot, hogy másnap fedél alá költözhetnek, s előlegben ő is megajándékozta őket a fertőtlenítő fürdő kegyeivel – akarom mondani jegyeivel. A budapesti ínségmentetet az oligarchák békésen igyekeztek leszerelni.

DECEMBER 1.

S kétségkívül, néhány órára teljes sikerrel hártották el a vészt: december 1-jén, pénteken délelőtt az élettől általában, de a legutóbbi hideg napoktól különösen elcsigázott demonstrálók egymást váltó turnusokban álltak a meleg víz alá, s öltözték fel a Vöröskereszt (ismét egy kegyúr?) által odaszállított tiszta egyen tréningruhákat. Egyelőre nem tudták azt, amit az aggodalomtól úzótt fővárosi tanácsiak már kora reggel kiderítettek: az MSZP által sebtiben felajánlott helyiség – az újpesti Paksi József utcában – egy elhagyott, erősen romos, használhatatlan épület. A régi, tanácsi elvtársaknak nyújtott gyors segítség tehát blöffnek bizo-

nyult. Pedig ezen a délelőttön az új budapesti rendőrfőkapitány a sajtótájékoztatóján kilátásba helyezte a hajléktalanokérendőri szétkergetését is.

A Fővárosi Tanács tehát – úgy látszik – magára maradt ezekben a nehéz órákban. S négy nap késéssel megtette azt, amit különösebb nehézség nélkül, házon belül megtehetett: a szociális és egészségügyi főosztály rekvirált egy csepeli tornatermet a művelődési főosztálytól. Az apparátus egyik fele (amelyiknek vészesen szorított a cipője) maga alá gyűrte az apparátus másik felét, s saját alattvalói (a hajléktalanok) javára megsértette a művelődési apparátus alattvalóinak (pedagógusok, gyerekek és szülők) érdekeit. Az egyik szociális otthonból – expressz átszállított ágyakkal berendezve – az átmeneti szállás délutánra előállt. A kétes örömhírt az aluljáróban időző Győri Péternek adta át a feltűnően sápadt illetékes közhivatalnok. Mintha a szorultság perceiben igen jól jöttek volna az önkéntes társadalmi szervezetek, afféle puffernek. (S szó se róla, az önkéntesek puffer szerepüket mindmáig zokszó nélkül alakítják.)

Az időközben megtisztult aluljáróbeli tüntetők s a Déli pályaudvaron is izgatott csoportokba verődött csövesek nem nagyon lelkesedtek. Tartottak tőle, hogy ha elfogadják ezt a szerény és ideiglenes szükségmegoldást, néhány nap múlva ismét az utcán találják magukat. A SZETA és az Újpesti Családsegítő (pártháznéző körütkük végeztével a Déli pályaudvarra érkező) aktivisták némi tanakodás után úgy döntöttek, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap egy veréb (a tűzokkal kapcsolatban csak az a biztos, hogy még holnap is bizonytalan). Mivel szervezeteik mindeddig nem kaptak semmiféle választ a főpotentátokhoz írt nyílt leveleikre, a tanácsi illetékes szemérmes üzenetét gesztusait „igennek” értik, s átveszik a tornatermet. Aki melegben és ágyban akar aludni, velünk tart! (S ezzel kétségkívül kicsorbították a pillanat életét: úgy döntöttek, hogy ösvényt kínálnak a meleg ágy felé, s sztrájkötésre beszélnek rá a jelentkezőket.) Először csak négyen csatlakoztak hozzájuk. Az izgatott csoportoktól távolabb,

egy nyugodtabb lépcsőfordulón már elvackolt egy csöndes kis társaság. Évek óta élnek-dolgoznak a fővárosban, most is, alkalmi munkán. Kinek a munkakönyve van túlságosan teli, s ezért nem vették fel a vállalatok, kinek a kitartása hiányzott egy fizetésig, mikor az időközben vidékre költöző családjával összeeszevén visszajött Budapestre, kit meghalt élettársa gyerekei penderítettek ki a lakásból. A négyből hárman voltak állami gondozottak gyerekkorukban. Ketten jóval alatta vannak a harmincnak.

Az önkéntes szociális munkások felkérték a pályaudvar ügyeletes tisztjét, hogy óránként mondják be megafonjukba a csepeli szálláslehetőséget (tudván tudva, hogy ezzel az erőszakos odaterelést is provokálhatják), majd a kis különmény a Blahára vonult. A demonstrálók hajlottak az értelmes kompromisszumra. Négy főből álló delegációt állítottak ki soraikból: vegyék szemügyre a csepeli terepet, s jöjjenek vissza referálni.

Az 53 tiszta ágygal berendezett, még így is tágas tornaterem, az asztalokon fölhalmozott húskonzerv, kenyér és kannákban gőzölgő tea, a sarokban a televízió s a galériaszzerű folyosóból nyíló forróvizet zuhanyozók látványa a delegációt egy pillanat alatt levette a lábáról. Nyájas fővárositanácsi hölgyek s kollégiumi urak. Azonnal indultak vissza a többiekért.

Jöttek. Bár a tévé közben kikürtölte, hogy a kormány két munkásörbázist ad sürgősen: az egyik – 100 főre szabott – már holnap átvehető, a másik, a nagyobb, néhány nap múlva. (A tudósító mint részt vevő megfigyelő, az előző 24 órából okulva, már csak legyintett, s igaza volt. A 100 fő inkább ötven, s a beköltözésre, egy hajléktalanbrigád munkájának hozzáadásával is csak hat nap után kerülhetett sor.) Varázslatos gyorsasággal eltűntették ottlétük nyomait, rendbe tették az aluljárót, s jöttek. S jöttek a Déli pályaudvarról is, ahol pedig két órával korábban még közömbösen üldögéltek tovább, vagy harciasan elutasították a „bláhásokkal” vagy az „öregekkel” való közösködést. Akik pedig már ott voltak, befogadtak mindenkit. Akármilyen szövegeltek a különböző csoportok elő-